

OGRABNO JE, kadar površčata ingredje druga proti drugi unija AFL zoper unijo CIO. A še grše je, kadar se taki prizori dogajajo med unijami ene in iste svese. V CIO je v ljetem boju unija avtivnih delavcev proti uniji delavcev v tovarnah poljedelskih strojev (FEW). Gornje je slika iz enega takih spopadov med njima pri McCormicku v Chicagu. Borba še traja.

Nova konferenca o vprašanju kaj bo s poraženo Nemčijo

Velika četvorica v Parizu v novih prerekanjih.

Borba med ameriškim in sovjetskim sistemom v tekmi za svetovno oblast.—Nemški magnati veseli. V pondeljek 23. maja se je ga v verskega prepričanja. Ciljne svobodščine jamicji vsem državljanom. Kako bo v praksi, je seveda druga stvar, kakor pri nas.

Ta ustava zapadne Nemčije ima zadobitev vseh treh zapadnih sil. Njen temeljni znacaj je v tem, da ne določa nikake socializacije, torej ostane ekonomski sistem na bazi privatne svojine.

Angleška vlada pod Attlejem in Bevinom je po zasedenju Nemčije social-demokratom v svoji coni obljudila podprtvi vso veliko industrijo. Obljuje na držalo ker jo je od te namere odvrnila ameriška vlada.

Amerika odločuje

Theoretično so tri zapadne sile v upravljanju zapadne Nemčije enokopravne in od kraja je imela vsaka v svoji coni vso moč. Toda ker sta Anglija in posebno Francija finančno šibke, je nujno breme prevzela Amerika. Končno je naša vlada od francoske in angleške izposlovala (Konec na 5. strani.)

Dva Poraza Zapadnih Sil Na Zboru Združenih Narodov

Španski diktator Franko se je zadnji četrtek v svojem "parlamentu" iz zapadne demokracije zelo ponrečeval. Dejal je v bistu, da države atlantskega pakta potrebujejo Španijo veliko bolj kakor pa ona njih. Tega prepričanja je tudi ameriški vojni department in z njim vred državni oddelek. Kajti v slučaju vojne z Rusijo bo Španija za ameriško bojno silo izredno važna baza.

Ampak predno more priti do takega sporazuma, je potrebno sprejeti Španijo med Združene narode, če tudi po stopnjah. Pred par leti se je vzhodnemu bloku posrečilo izmanevrirati zapadne sile v Z. N. s predlogom, da dokler bo Španija fašistična, naj vse članice odpoklicite svoje poslanike iz Madrija. Ostanejo naj v poslanosti le nižji uradniki. Tako sta odpoklicale svoja ambasadorje iz Španije tudi ameriška in angleška vlada. Članice sovjetskega bloka pa s Španijo sploh nimajo nikakih diplomatskih odnosov.

V Washingtonu so bili prepričani, da bo ta sklep omajal španski fašistični režim toliko, da se bo Franko umaknil, ali saj da ga bo postavljal na "demokratične" temelje.

Ničesar takega se ni zgodilo in anglo-ameriški diplomacijski je sedaj žal, ker je na zboru Z. N. pristala v sprejem takega predloga.

"Bodimo realisti," so rekli nato v Washingtonu in v Londonu, "in priznajmo, da ni imel sklep Z. N. glede Španije nobenega včinka. Torej priznajmo tudi, da je Franko ostal na svojem mestu vzlici naši želji, da bi se umaknil. Najboljše bo, da naše ambasadorje posljemo nazaj v Madrid in da pridobimo včino za sprejem Španije v organizacijo Z. N., ali od kraja saj v nekatere odseke Z. N."

Nameri za sprejem Frankove vlade med Z. N. ni dobila odziva. Pač pa ga je predlog treh vzhodnoameriških republik, ki je določal, da naj se posljeni sklep Z. N. glede ambasad v Madridu razveljavlja.

V Moskvi so dobro vedeli, da sta naši predlogi predvsem Washington in London. Tuji sedanja francoska vlada se je zelo sprijaznila s španskim režimom kakršen je. Proti predlogu je na zboru Z. N. v Lake Success najostroje govoril zastopnik poljske vlade. Pozval je zapadne sile, naj nehajo igrati hincave ter naj si vzamejo korajče odkrito priznati, da hočeta Franka v svoja družbo. In da naj zanj tudi glasujejo namesto da pošiljajo zase po kostanj v ogenj svoje satelite.

V Z. N. je zastopnih sedaj 59 vlad. Predlog Brazilije za preklic prejšnjega sklepa glede Španije bi moral dobiti dvetretjinsko večino predno bi bil veljaven. In zato se je šlo. Vadijanja za kulisami je bilo nič koliko. Ameriški zastopniki so meštarili pri delegacijah atlantskega pakta, naj nikar ne glasujejo proti, temveč naj se glasovanja rajše vzdrže te niso "za". S tem bo omogočeno onim, ki so za predlog, dobiti zanj dvetretjinsko večino.

(Konec na 4. strani.)

Jeza unij nad neizpolnjenimi oblubami

Predsednik Truman je v lanški volilni kampanji obljudil glavarjem delavskih unij "fair deal". Izmisli si je za svoj program novo ime, ker se mu je zdel Rooseveltov "new deal" že preveč razkrilan in diskreditiran.

"Ako bom izvoljen," je obetal Truman, "in če mi daste v kongresu demokratsko večino (namreč večino demokratiskih strank), bo ves ta program sprejet — in prva točka bo odprava Taftov-Gartleyevega akta."

Sedaj nekateri listi, ki so glasila velikih unij — posebno oni, ki so še "levičarsko" nagnjeni (sam par jih je še ostalo pod levičarskim vodstvom) pravijo, da smo bili prodani, potegnjeni — "sell out". A se ne hlinijo kákor da so oni razočarani, temveč da naj bosta razočarana predvsem Philip Murray in William Green.

Vsakdo, ki pozna ameriški politični ustroj, Trumana in Deweyja ter njuni stranki, ve, da oblube takih politikov nič ne pomenijo, ker jih nihče ne misli držati. In vsakdo ve, da sta obe omenjeni stranki reakcionarni in obe sta monopol privilegijev, ki kontrolirajo in posedujejo ameriška bogastva.

Prosimo, obnovite jo!

Prihranite nam s tem pri delu in na poštini!

2166

Ako je številka tik VAŠEGA imena na NASLOVU na PRVI strani nižja, to pomeni, da vam je naročnina poteckla za toliko tednov kolikor je številka v vašem oklepaju nižja od gornje.

Prosimo, obnovite jo!

Prihranite nam s tem pri delu in na poštini!

razen nekaterih izjem — po triumfu demokratske stranke lanškega novembra zavpli, da je Trumanova zmaga in poraženje republikanskega kongresa v glavnem ZMAGA UNIJSKEGA delavstva...

Rekli so — naše agitacijsko delo in stotisoč dolarjev, ki smo jih potrošili za zmago Trumana in njegove stranke so bili imenitno investirani! Volilni izid je pred vsem triumf "naše (CIO) politične akcije!"

Nato so ti unijki vodje "nove" sole in dragih razvod, ki jim jih omogočajo izredno visoke plače, šli v Florido in v razno druga prezimovlja in si mislili: Bitko smo dobili, drugo bo že Truman opravil!

A čim se je novi kongres začel resno (?) pečati s svojimi nalogami, potem ko mu je predsednik republike sporocil kako in kaj ter česa pričakuje od njega, je šel tudi on na počitnice, sedaj na morje, sedaj v svoj rojstni kraj v Mo., nato še v Florida in potem spet na morje.

Tako se je dogodilo, da je ves Trumovan "fair deal" še vedno v obliki kampanjskih oblub in zdi se da bo tak tudi ostal. Nejak drobit bo sicer izluščen iz njega, kot je že običaj. A drugač pa bo ostalo prav tako kot

je bilo v prejšnjem kongresu, v katerem so republikanci imeli večino. Demokrati v Trumano-vem krožku se sicer izgovarjajo na "izneverjenje" južnajških demokratov, ko vendar vsi vemo, da so bili od vsega začetka njihove stranke torijskih nazorov.

Truman je nekaj časa pretil, da bo udaril po konservativnih demokratih v kongresu s podvetjem nove kampanjske ture, a grožnje ni izvršil. Čemu pa mu je sedaj, ko je izvoljen, sploh treba kake ture!

Senator Taft se smeje in postava, ki nosi njegovo ter Hartleyjevo ime je še prav tako veljavna kakor je bila. In tudi ako bo namesto nje kaka nova sprejeta, bo le posnetek starega protiunionskega zakona.

Predsednik Truman se sicer lahko izgovarja, da je svojo besedo držal, a če je noče držati tudi demokratska stranka — on ne more pomagati! Posameznikom sicer lahko grozi in to je vse kar hoče in zmore.

To ni edina točka demokratske platforme, ki je bila po volitvah "prodana" ali vržena v vodo. Šla je kontrola nad cenami, zmeštrali so reguliranje stanarin, pozabili so na oblube o "izdatneh" izvajanjem minimalne mezde, na izboljšanje zakona o

Industrialni nemir se veča vzlci oblublji za "stabilizacijo"

Ena največjih stavk v tem letu je nastala pri Fordu v Detroitu. Vsled nje je bilo že prvi teden ob delo poleg stavkarjev — kakih 65,000 po številu, še nad 40 do 50 tisoč drugih Fordovih delavcev. In nato še nekaj tisoč delavcev v raznih sorodnih obratih pri drugih kompanijah.

Za kaj se je šlo? Za zvišanje mezd? Ne! Za skrajšanje delavnikov? O, tudi to ne. Torej čemu? Novo uvanjanje priganaškega sistema, kateri te do kraja izvrpa predno tje je štirideset let, ako moraš delati ob traku.

Avtne družbe so znižale cene svojim produkтом. Mar na stroške svojih profitov? Ne. Uvajajo novo, še bolj mehanizirano priganaško metodo, s katero jim je ali jim bo mogoče producirati prav toliko avtomobilov po zmizani ceni ne da bi se jim obratni stroški pri tem kaj povečali.

Toda delavec noča biti kot konj, po katerem neusmiljeni hlapci mlati od uprege do izprege.

Stavka pri Fordu je bila značilna zato, ker se delavcem v nji šlo za več zasluga temveč proti mašinskemu priganganju.

Unija avtivnih delavcev (CIO) je imela ali ima še v teh tednih tudi priljivo drugih sporov z delodajalcem ne le v Michiganu pač pa tudi v raznih drugih državah. Njena stavka v Indiani npr. je tudi nastala proti mašinskemu priganganju delavcev — to da družba si je hotela pomagati s tem da bi svoje stroje premestila v druge kraje — stavkarji pa medtem lahko stavkajo dokler se ne bi toliko izstradali, da bi prijeli za vsako delo neglede za kako majhno plačo.

Bač za tem gre vna sedanja situacija, kar se delavci nista

če.

Nobena tajnost ni več, da napoljujejo delavni trg z brezposelnimi — namreč z odseljanjem in že dosedaj jih je na brezposelnostni podpori blizu štiri milijone. Toda pa podpora ni trajna. Vrh tega je nizka — potreščine pa so le tu pa tam nekaj pomenile — a marsikaj pa v cenah še vedno narača — npr. stanarine, popravila hiš itd.

Davki tudi venomer rastejo

in nobena politična oblast ni za-

to, da bi skušala varčevati v svojih izdatkih. Naj ljudje plačajo — sicer pa "politični" sploh ne misijo na ljudi drugače kot kadarko so volitve.

Predsednik Truman je pred par meseci povabil v svojo hišo nekaj vodilj unij ter nanje apeliral, da naj bi nehalli z zahtevami.

(Konec na 5. strani)

val vojnih odškodnin. To bi bilo pametno — tako ureditev. A namesto tega smo sedaj v vecji obroževalni tekmi — in to v "mirnem" času — kot še kdaj v zgodovini.

Nova Nemčija, kadar dobi svojo vlado, bo spet postala industrialna velesila. O tem ni nobenega dvoma. Oslonitji pa se bo morala na dežele, katere ji bodo

bedno maso, ki zemljo obsega

druge. Nad milijon dñinarjev v južni Italiji je meseca maj začela kozalo in de-Gasperijeva vlada se je zbalila, kaj bo s predelki. Doda ker drži z gospodarji — ker je pravzaprav njihova dekla, bodo morali dñinarji načaj na polja pod starimi razmerami in v mamilo jim bodo nove

(Konec na 4. strani.)

novi p

bedno maso, ki zemljo obsega

druge. Nad milijon dñinarjev v južni Italiji je meseca maj začela kozalo in de-Gasperijeva vlada se je zbalila, kaj bo s predelki. Doda ker drži z gospodarji — ker je pravzaprav njihova dekla, bodo morali dñinarji načaj na polja pod starimi razmerami in v mamilo jim bodo nove

novi p

bedno maso, ki zemljo obsega

druge. Nad milijon dñinarjev v južni Italiji je meseca maj začela kozalo in de-Gasperijeva vlada se je zbalila, kaj bo s predelki. Doda ker drži z gospodarji — ker je pravzaprav njihova dekla, bodo morali dñinarji načaj na polja pod starimi razmerami in v mamilo jim bodo nove

novi p

bedno maso, ki zemljo obsega

druge. Nad milijon dñinarjev v južni Italiji je meseca maj začela kozalo in de-Gasperijeva vlada se je zbalila, kaj bo s predelki. Doda ker drži z gospodarji — ker je pravzaprav njihova dekla, bodo morali dñinarji načaj na polja pod starimi razmerami in v mamilo jim bodo nove

novi p

bedno maso, ki zemljo obsega

druge. Nad milijon dñinarjev v južni Italiji je meseca maj začela kozalo in de-Gasperijeva vlada se je zbalila, kaj bo s predelki. Doda ker drži z gospodarji — ker je pravzaprav njihova dekla, bodo morali dñinarji načaj na polja pod starimi razmerami in v mamilo jim bodo nove

novi p

bedno maso, ki zemljo obsega

druge. Nad milijon dñinarjev v južni Italiji je meseca maj začela kozalo in de-Gasperijeva vlada se je zbalila, kaj bo s predelki. Doda ker drži z gospodarji — ker je pravzaprav njihova dekla, bodo morali dñinarji načaj na polja pod starimi razmerami in v mamilo jim bodo nove

novi p

bedno maso, ki zemljo obsega

druge. Nad milijon dñinarjev v južni Italiji je meseca maj začela kozalo in de-Gasperijeva vlada se je zbal

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTICNE ZVEZE
NAROCNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75;
za četrti leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do pondeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedenja.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Jugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1946.

Editor Frank Zaitz

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.

Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue CHICAGO 23, ILL.

Telephone: Rockwell 2-2864

Philip Murray trebi zadnje ostanke levičarstva iz unije CIO

Na nedavnih sejih odbora unije CIO je Philip Murray ostro prijemal Harryja Bridgesa, ki načeljuje uniji pristaniških in pomorskih delavcev na zapadu. Bridges je bil sodno že veliko prejanjan, vse pod pretvezo, da je komunist. On je to vztrajno tajil. Toda vse njegove aktivnosti so pričale, da se ravna po strankini liniji. Njegov glavni greh v očeh parobrodnih družb je, da se mu je posrečilo delavce omenjene stroke v naših pacificnih lukah organizirati in jim izvojevati izboljšanje življenskih razmer. Bridges je Avstralija po rodu. Da si je že dolgo v Ameriki, ni še državljan te dežele. Vzrok je ker mu sodišče radi njegovih aktivnosti državljanstva ne da. A med ameriškimi mornarji na zapadu je član, ker vedo koliko je zanje storil.

Radi svojih aktivnosti je sedaj na črni listi tudi pri vrhovni komandi CIO. Philip Murray že par let nastopa celo bolj konzervativno kot pa William Green. Sploh ni sedaj med njima prav nobene razlike. Vodstvo CIO je pomedilo iz uredništva svojih glasil vse radikalce. Je pa v CIO še par unij, ki so pod takozvanim levičarskim vodstvom. Ena teh je unija delavcev v tovarnah, v katerih izdelujejo poljedelske stroje. Philip Murray ji je z odobritvijo večine eksekutivne ukazal, da se mora združiti z Walter Reutherjevo unijo avtinskih delavcev. Le nekaj lokalov unije Farm Equipment Workers je ubogalo. Večina vztraja, da hoče svojo organizacijo. Murray in Reuther sta se odločila jo rajše razbiti kot pa da bi ostala avtonomna. Poslala sta med delavce tovarn poljedelskih strojev kopo agentov, ki so sklicovali shode, delili letake in zahtevali, da naj glasujejo za združenje z UAW. Nastalo je vsled te taktike veliko pretegov, tudi volitve o vprašanju združenja so se vrstile, toda večina se je izrekla za staro unijo in Murray je sklenil, da naj se izključi iz CIO, kar pomeni, da naj se jo razbije. S pomočjo tovarniških družb se mu bo to prej ko ne posrečilo. Poleg teh ima Murray na piki še tri druge unije CIO, ker se dočeloči odresti "levičarskega" vodstva.

CIO je izstopil tudi iz mednarodne zveze strokovnih unij in sedaj skupno z AFL ter z veze angleških unij snuje novo strokovno delavsko internacionalo, ki bo protikomunistična in protisovjetska.

V teh okoličinah ni nobenega vzroka, čemu se ne bi CIO združil z AFL. Obe skupini sta sedaj enako konservativni, v politiki enako breznačelni in obe sta enako antikomunistični. Obe sta Sovjeti zvezni sedaj enako sovražni. Tak je konec gibanja, v katerem je v prvih letih valoval razredno zaveden delavski duh. Pričeti bo treba z njim prej ali slej zopet od kraja.

Posekucije radi političnega prepričanja so našim starim tradicijam jako neverne

Nekoč je pribelal v Zed. države madžarski revolucionar Košut. Dale so mu varstvo in nič ni pomagalo ko so se ogrski magnati jezili radi tega.

Mnogo nemških revolucionarjev je dobilo zavetje na naši deželi. In italijanskih ter drugih, ki so utekli pred prejanjalci.

Tako je bilo mednarodno pravo. Celo reakcionarne države niso podile ubežnikov nazaj, ako so ušli preko meje svoje dežele zgorj radi svojih političnih aktivnosti, kakršne so jim bile preposedene.

Po mednarodnem pravu pa se vračajo vladam taki ubežniki, ki so storili zločinstva — na primer, da so pobegnili zaradi ubojev, ali velikih tativ, goljufij ter sploh zločince, ki niso bežali zaradi kakršega prepričanja temveč vsled zlodestev.

V naši deželi se je v tem oziru zelo spremenilo. Nekoč je bila zatočišče revolucionarjev, kakor je bila Francija po svoji veliki revoluciji ali pa npr. Švica. Danes preganja naša vladu človeka, ki sploh ni hotel biti tu in je želel sam, da se umakne iz okrilja ameriške demokracije. Njegovo ime je Gerhart Eisler. Dekler ni bil ameriške publiciste, je bil neznan komunist — po todu nemški Zid. On se smatra za Nemca in je dejal, da hoče nazaj v svojo rojstno deželo ter delati za njeno zedinjenje in za zgraditev socializma v nji. A naš justični departament ga je zapisal v svojo črno listo, ga označil za prekučana ter ga prejanjal. Začelo se je najprvo pred kongresnim odsekom, ki raziskuje takozvane protiamerške aktivnosti. Potem je bil ta človek tiran pred sodiščem in končno izpuščen pod jamčevino kakih \$23,000, dokler ne bo zopet pozvan na zasiljanje in počakal obsoede.

Med tem se je v začetku maja utihotaplil v New Yorku na neko poljsko trgovsko ladjo, ki je imela najprvo pristati s svojim tovrom v Southamptonu v Angliji, nato še v par drugih evropskih pristanih in končni cilj pa je bil poljska luka Gidinija.

Ameriški justični departament hoče tega begunci nazaj. Zahvaljuje je od Anglije, naj ga vzame iz ladje čim bo dospela tja. Tako se je tudi zgodilo. Angleška policija je udrila na krov ter begunca — ki se je branil, s silo odnesla. Kapitan ladje je protestiral. Poljski veleposlanik v Londonu se je pritožil v imenu svoje vlade. Ves svet je prisluhnih temu zagonetnemu slučaju. Vršile so se demonstracije povsod po Evropi — a ameriški tisk pa je — bržkone po navodilu svojih gospodarjev, ki usmerjajo urejevanje časopisa po željah državnega departmента, pisal o ubežniku senzacionalno le toliko časa dokler ni bil ugrabilen z ladje.

Oglasil pa se je k tej stvari znani kolonar čikaškega dnevnika Sun-Times, K. M. Landis II, ki pravi v izdaji z dne 19. maja sledi:

"S tem, da smo ugrabili komunističnega ubežnika Gerharta

POD SLIKO NA PRVI STRANI omenjambo boj med dvema unijama CIO za jurisdikcijske pravice. Tudi ta slika je iz enake borbe. Pretepi med pristali ene in druge unije so se vrstili pred tovarno International Harvester kompanijo v East Moline, Ill. Predsednik CIO Philip Murray ter predsednik unije avtinskih delavcev CIO Walter Reuther hočela to unijo FEW, ki istotko spada v CIO, uničti, ako se noče združiti prostovoljno z UAW.

Jubilej društva "Delavec" št. 8 SNPJ sijajno uspel

CHICAGO, Ill.—Društvo "Delavec" št. 8 ima v SNPJ poleg društva "Slavija" št. 1 eno najbunjejših poglavij v začetnih letih te sedaj največje slovenske podporne organizacije,

V nedeljo 15. maja je slavilo v Hrvatskem domu v So. Chicago svojo 45-letnico.

Pozdravni govor je napravil Joseph Kosich, ta stari (dasi po letih še mlad) steber tega društva. Sel je skozi mnoge vihre v društvu — večinoma posrečeno in tu pa tam tudi neposrečeno. A je delal po svojem prepričanju tako neumorno, da je bil sedaj lahko upravičeno zares poseten jubilejne proslave.

Governika sta bila Donald J. Lotrich v angleščini ter Mirko G. Kuhel v slovenščini. Donald je apeliral na mladež, da naj ne ploska onim, ki nič ne povedo, temveč tistim, ki govorijo resnic, kakršna je ljudem najbolj neljuba. Kajti le iz tega se kaj naučimo — le iz takih resnic je bilo mogoče izgraditi SNPJ.

Mirko G. Kuhel je govoril na kratko — videl je, da je avdijenca "utrujena". S svojim izvajanjem je napravil dober vtip — tak, kot je potreben na jubilejnem proslavljah naših društev.

Izmed ustanovnih članov je govoril naš stari pionir Jacob Tisler največ in najbolj poučno o

skupnjah, o bojih in o težavah, ki jih je to društvo imelo. Žal, da je predaval pretihno in tudi tako bi stal mikrofona, kar ni storil, ne ni bilo nič boljše, ker je bil menda tisti električni aparat baš tedaj — pa menda skozi vse program — brez električne. Vseeno, tisti, ki smo Tisola poslušali, smo vedeli, da govor iz srca, ker veliko je skusil in je še vedno na fronti, čeprav ne več v bojih.

Ostali predstavljeni ustanovni in drugi pionirski člani so se oglašili na kratko, najbolj na glas pa Frank Gorenc. To je pač njegova navada — ima močna pijuča in je delaven društvenik menda od kar je pristopil v prvo slovensko organizacijo v tej deželi.

Glasbeni del sporeda sta obogatela pevaka zborna "Prešeren" in "Zarja". Petem so bile razne posamezne glasbene točke, par kratkih deklamacij ter igrica "No Game of Chance", ki jo je režiral John Rak, njena avtorica pa je Mary Jugg. Napisala jo je pred priljubno leti.

S tem sporedom so imeli vsi prizadeti veliko truda. Brez nje bi slavnost ne bila slavnost. Toda vsa pozornost je bila obrnjena na velik papir tik nad odrom, da bo igrал Frankie Yankovic iz Cleveland. Za tri in pol ure igranja so mu baje — tako mi je bilo rečeno — plačali \$600. Nič zato — saj so ljudje zverči po sporedu kar drli v dvorano.

Ko je začel igrati, je cela množica ljudi kar zamaknjeno zrlavlj — kot da bila hipnotizirana. Plačal je vsakdo \$1.25 vstopnino. Za koncerte pa razpoljujajo nekateri zbori vstopnice zastonj. Sele ko so se ljudje tegu dečka iz Cleveland nagledali, se je zacepl drenj tudi na plesu. Plesalci so mi pravili, da so se gnetili kakor da bi bili zavoj cigaret ali pa vžigalice v zabasani škatlj.

Društvo je bilo to prav — je saj dobro dohodke za kritje stroškov in še prebiteit je zravnal. Igral je tudi southčikaški Frankie Kovačič — in rekli so, da prav tako dobro. A bil je le za "domestilo" od tretje do devetih. V resnicu je pričel sele okrog sedme in nehal ko se je prikazala v dvorano, na poti iz Slovenskega delavskega centra skupina s Frankie Yankovičem na čelu.

Lepo je bilo. Veliko veselja. Ampak ko takole pride nekako v leta, si misliš: Glej, ljudje so še prav taki kot so bili v času ko jih je zazibal Rudolph Valentino, nekdaj romunska kraljica Marija, Mary Pickford, Chas Chaplin, nato Frank Sinatra — o kaj bi našteval!

Dobil sem vtis, da nihče ni pravzaprav prisel na to slavnost zgorj radi jubileja tega društva, da bi sodil po clevelandskem Frankiju, kako so ga občudovali. A vendar, aki si bil med ljudmi v dvorani — v spodnjih in v zgornjih — si videl graditelje društva, pionirje jednote in druge naše take ljudi, ki so prisli ne samo da se napolje — nekateri sploh že dolgo več ne plešejo, temveč da proslavijo jubilej društva "Delavec". Tako so bili oboji povsem zadovoljni, "stari" in "mladi".

A v prosperiteti pa se množitve rojstev in podaljševanja življnosti znova prične. Uredniški oddelek čikaških Daily News, ki komentira o tem, pravi, da se preroki, kaj radi zmotijo.

Naš veliki Abraham Lincoln, npr. je pred 70 leti preročeval, da bodo Zed. države imele leta 1930 že 251,688,000 prebivalcev. Tako trdi omenjeni list in ostala skupina Knightovih dnevnikov. Lincoln se je v svojem prekročevanju torek zmotil za 128,775,000 prirastka, kar je velika pomoč.

Bržkone je računal, da bo imela povprečna ameriška družina toliko otrok kolikor jih bo Bog dal — torej od pet do petnajst. In nedvomno je računal na povečevanje priseljevanja, ki je moralno pojennati čim ni bilo več dela za vse, ki so že živeli tukaj.

V mnogih razpravah glede teme, ki jo ima naša vlad in ameriški ekonomski sistem z Rusijo, je tarkanje, kako vse večji je rojstni prirastek v Sovjetskih zvezih v primeru z našim. Vzlic temu, da je bilo v minuli vojni uničenega na milijone sovjetskega prebivalstva, pa se vseeno proporcionalno hitreje naraste, kakor naše. Pravijo — vzrok je, ker v slovenskih deželah ne poznajo porodne kontrole, ob enim pa je prepovedana.

Toda na kakih zaupnih konferencah ameriški eksperti v takih stavbeh obupance tolazi, da se "nezmrno množe samo inferiorni ljudje", in da je en povprečen Amerikanec ariskski razveden od deset do prideset ljudi (po svojih sposobnostih in duhovitostih), aki se ga vzpostavijo in povprečnim človekom "manjvrednih narodov". To je aicer starja teorija, ki ni povsem brez valjave. Kajti takovano

Cvetičko, ki je ob slabem vremenu polna polžev in zemlje, denemo za uro z glavo navzadol v močno slano vodo in vsa umazanja bo splavala na vrh.

Zdrobljeni listi koprive so odlična krma za kokoši, gosi, race, pure.

"NA SVOJI ZEMLJI"

WAUKEGAN — Tako se imenuje slika, ki bo kazana na platnu v Slovenskem narodnem domu v Waukeganu, Ill. To bo v nedeljo 29. maja. Predpoldne se bo vršila konferenca "Prosvetne Matice J. S. Z." Popoldne pa bo kazanje slik v gornji veliki dvorani. Začetek kazanja slik bo ob 3. popoldne točno. Vstopnina 75c. Zvečer bo ples v spodnji dvorani. Na ples je vstopnina prost.

Gospodinjski odsek S.N.D. bo serviral prigrizek in P. Peklaj pa s svojimi pomočniki različne pijače.

To je prva večja slika iz starega kraja, ki je vredna, da si jo ogledamo. Film in njega ponem je bil opisan že toliko, da ni potrebno ponavljati še kaj več.

Pričakujemo velike udeležbe, že iz razloga, ker je drugi dan praznik. Torej dovolj časa za razgovore in se lahko pridemo domov da bomo šli obiskat in popraviti grobove umrlim.

Torej na svidenje 29. maja v S. N. D.

Odbor.

Prebivalstvo Zed. držav se naglo množi

Zvezni števni urad (Census Bureau) pravi, da bo imela naša dežela prihodnje leto že 150,000,000 prebivalcev.

V desetih letih je naraslo za 19,000,000, vzliz porodni kontroli, ki se je v Zed. državah izvaja bolj kot kjerkoli drugje, razen tu med črnici, in pa med raznimi takozanimi "inferiorimi narodi". Črnici in slednji si nakopljajo otrok kolikor jim jih natura podari in prav nič jim ni, aki jim z umrjivostjo enako nalogijo izginjajo.

Vzlic temu je bil prirastek rojstev med vojno, in se veliko bolj po vojni izredno visok. Sedaj je spet znižan — kontrola zoper deluje, a vendar je že značljivo, da je prebivalstvo na sredini leta 1930 pa do leta 1940 nekoliko manj kot za 9,000,000 oseb. Računajo, da bo prirastek na podlagi tega merila znašal v končnih naslednjih desetih letih nadaljnih 19,000,000 prebivalcev.

V števem uradu računajo na podlagi statistike, ki pa se menja. V križah rojstva upadejo. In kar je se posebno tragično — umrjivost naraste. Samomori, tuberkuloza in vse sorte take socialne nadloge kose ljudi kar na debelo.

PRIPOVEDNI DEL

Miško Kranjec:

Fara Svetega Ivana

ROMAN

(Nadaljevanje.)

"O, kako je mučka huda," je začel Avgust, ki je bil prepričan, da je nastopil njegov veliki trenutek. Iz vseh sob so se rinili ljudje v veliko sobo, ker je že šlo med njimi: "Se je že začelo!" Ta naval ljudi je Avgusta le izpodbijal. "Ali ne bi šla z mano plesat, z Avgustom, pa bi se malo kuškala. Naši ljudje bi radi videli, kako je v vašem rdečem raju, kako tam delate! Malo jim pokaziva, vasi ljudje komaj čakajo, da pride ta raj k nam! No, dajte da jim pokaževa svobodno ljubezen!"

Tedaj se je Giza dvignila in se obrnila k njemu: "Gospod Rebernik, zdaj pa imam dovolj vaših neslastnosti! Kaj pa mislite, da sem?"

"Hohoho!" se je zakrohotal Avgust in mnogi z njim. "Kaj ste? Komunist, komunist!" Tu je bil trenutek, ko bi že moral namigniti svojima prosvetarjem, naj se pripravita, toda zdaj je stala Giza zunaj klopi pred njim.

"Povejte na glas, pred vsemi," je dejala jasno, "kaj sem jaz!"

"Vi, mucka, ste prišli kot komunist k nam iz rdečega raja, da bi še tu svoje umetnosti pokazali! Pa vas bomo lepo odposlali od tod!" Prvi govornik je vstal. A mu je sapo zaprlo, ko je videl, da je ubogi Avgust, še preden se je zavedel, že dobil tri zaušnice, ki so ostro, nekam skele odjeknile po vsej sobi, zakaj napetost je bila na višku in vsi so utihnili. Potem ga je Giza ujela za lase in ga vinjenega strasala, da je plesal pred njim kot kužek, in ga sunila, da je odletel na klop k peči, kjer se sedel.

Ne samo, da se je vse naglo odigralo, marveč je prišlo vse tako neprizakovano, tako presenetljivo, da so se mnogi, ki so bili že pijani, začeli bučno krohotati, mislec, da je tudi to navadna šala, in zaušnice le "navidezne", ker jih je Avgust imel vedno v svojem "programu", in so začeli klicati: "Imenitno, Avgust! Imenitno, še enkrat, daj še enkrat, Avgust!" Tisti pa, ki so bili bližu, so vedeli, da te zaušnice niso bile v "programu", niti malo "navidezne", temveč hudo resnične, zakaj ubogi Avgust je kratko in malo krvavel iz nosa in ust.

Giza je pograbila svojo suknjo in razburjena šla, ne da bi koga pogledala.

5

Naslednji dan je Tone Rebernik predpoldne preležal zaradi pijanosti, popoldne pa zaradi sramote, in da je pri tem lahko razmisljal, kaj naj storiti. Da,

kaj sedaj?

Vprašanje ni bilo neumno in nepotrebno. Kakor koli je preobračal vso stvar, je čutil, da v svojem življenju še ni doživel večjega poraza. Tudi pri občinskih volitvah ne, ko je zmagal Podlesek. Podlesek je bil mož, s katerim se je dalo pogajati. Tu pa je zadel ob drugačne ljudi. In osmešil se je do smrti. Vedel je, da se danes vsa fara, vseh pečenim in kuhanim, če se razidejo?" Mož jo je ubogal in stoplil v sobo. Toda ljudje se niti malo niso razhajali, kakor se je bala Slavičeva. Nasprotno, šele zdaj je šlo od ušesa do ušesa, da zaušnice niso bile "navidezne, avgustovske", ampak resnične in temeljite. Ne samo da niso bili razočarani, marveč je ljudi padel tak smeh, da so se jim oči solzile. Krohota ni bilo konec, in znova in znova so si pripovedovali, prenarejali in klicali Avgusta:

"Kje je Avgust? Sem z Avgustom!" Smejali so se še tisti, ki so hoteli vse drugače to stvar, celo govornika sta se nasmihala "našemu Avgustu."

Stari žandar Podlesek je bil rdeč ko puran, ves zasolzen in z njim so se smeiali tudi drugi žandarji v svojih uniformah: stvar jim je ugajala in ... ob splošni veselosti "saj ni bil pretep", si niso vedeli kaj drugega, kakor sprostiti se v smeh — Avgustu so nekako privočili, ne da bi vedeli, zakaj.

Samo Zofija se je nagnila h Korenu in dejala: "Prostaštvo! Kmetica!"

Toda ljudje so še naprej zapadali smehu in klicali:

"Kje je Avgust? Avgust naj pride sem da nam bo pripovedoval kako je bilo."

Zgodilo se je nekaj neverjetnega: tisti večer je bedni Avgust, čim bolj je molčal, čim bolj je hotel biti resen, in čim bolj se je naposled jezik na ljudi, že s svojo navzočnostjo vzbuja nevzdržen smeh pri vseh: ni bilo treba drugega, kakor da si se ozrl po njem in že je človeka zmagal smeh.

"Sodrga," je tistokrat zabrundal bedni Tonček Rebernik. "Mar jim je komnizem! Zabave se jim hoče, zabave. Prav je deljal za novo leto gospod župnik, da so že vsi zastupljeni s komunizmom."

Se nikdar od nikoder Tonček ni šel tako klavrno, kakor s te veselice, kjer je misil zmagati, kjer naj bi Giza odigrala, on pa postal še mogočnejši. Zdaj je čutil, da je Giza zmagala, on pa postal ivanovski Avgust, ne pa vsemogočen politik. V tem občutju mu tudi vsa pijanost ni pomagala.

Naslednji dan je Tone Rebernik predpoldne preležal zaradi pijanosti, popoldne pa zaradi sramote, in da je pri tem lahko razmisljal, kaj naj storiti. Da,

5

Naslednji dan je Tone Rebernik predpoldne preležal zaradi pijanosti, popoldne pa zaradi sramote, in da je pri tem lahko razmisljal, kaj naj storiti. Da,

5

Naslednji dan je Tone Rebernik predpoldne preležal zaradi pijanosti, popoldne pa zaradi sramote, in da je pri tem lahko razmisljal, kaj naj storiti. Da,

5

Naslednji dan je Tone Rebernik predpoldne preležal zaradi pijanosti, popoldne pa zaradi sramote, in da je pri tem lahko razmisljal, kaj naj storiti. Da,

5

Naslednji dan je Tone Rebernik predpoldne preležal zaradi pijanosti, popoldne pa zaradi sramote, in da je pri tem lahko razmisljal, kaj naj storiti. Da,

5

Naslednji dan je Tone Rebernik predpoldne preležal zaradi pijanosti, popoldne pa zaradi sramote, in da je pri tem lahko razmisljal, kaj naj storiti. Da,

5

Naslednji dan je Tone Rebernik predpoldne preležal zaradi pijanosti, popoldne pa zaradi sramote, in da je pri tem lahko razmisljal, kaj naj storiti. Da,

5

Naslednji dan je Tone Rebernik predpoldne preležal zaradi pijanosti, popoldne pa zaradi sramote, in da je pri tem lahko razmisljal, kaj naj storiti. Da,

5

Naslednji dan je Tone Rebernik predpoldne preležal zaradi pijanosti, popoldne pa zaradi sramote, in da je pri tem lahko razmisljal, kaj naj storiti. Da,

5

Naslednji dan je Tone Rebernik predpoldne preležal zaradi pijanosti, popoldne pa zaradi sramote, in da je pri tem lahko razmisljal, kaj naj storiti. Da,

5

Naslednji dan je Tone Rebernik predpoldne preležal zaradi pijanosti, popoldne pa zaradi sramote, in da je pri tem lahko razmisljal, kaj naj storiti. Da,

5

Naslednji dan je Tone Rebernik predpoldne preležal zaradi pijanosti, popoldne pa zaradi sramote, in da je pri tem lahko razmisljal, kaj naj storiti. Da,

5

Naslednji dan je Tone Rebernik predpoldne preležal zaradi pijanosti, popoldne pa zaradi sramote, in da je pri tem lahko razmisljal, kaj naj storiti. Da,

5

Naslednji dan je Tone Rebernik predpoldne preležal zaradi pijanosti, popoldne pa zaradi sramote, in da je pri tem lahko razmisljal, kaj naj storiti. Da,

5

Naslednji dan je Tone Rebernik predpoldne preležal zaradi pijanosti, popoldne pa zaradi sramote, in da je pri tem lahko razmisljal, kaj naj storiti. Da,

5

Naslednji dan je Tone Rebernik predpoldne preležal zaradi pijanosti, popoldne pa zaradi sramote, in da je pri tem lahko razmisljal, kaj naj storiti. Da,

5

Naslednji dan je Tone Rebernik predpoldne preležal zaradi pijanosti, popoldne pa zaradi sramote, in da je pri tem lahko razmisljal, kaj naj storiti. Da,

5

Naslednji dan je Tone Rebernik predpoldne preležal zaradi pijanosti, popoldne pa zaradi sramote, in da je pri tem lahko razmisljal, kaj naj storiti. Da,

5

Naslednji dan je Tone Rebernik predpoldne preležal zaradi pijanosti, popoldne pa zaradi sramote, in da je pri tem lahko razmisljal, kaj naj storiti. Da,

5

Naslednji dan je Tone Rebernik predpoldne preležal zaradi pijanosti, popoldne pa zaradi sramote, in da je pri tem lahko razmisljal, kaj naj storiti. Da,

5

Naslednji dan je Tone Rebernik predpoldne preležal zaradi pijanosti, popoldne pa zaradi sramote, in da je pri tem lahko razmisljal, kaj naj storiti. Da,

5

Naslednji dan je Tone Rebernik predpoldne preležal zaradi pijanosti, popoldne pa zaradi sramote, in da je pri tem lahko razmisljal, kaj naj storiti. Da,

5

Naslednji dan je Tone Rebernik predpoldne preležal zaradi pijanosti, popoldne pa zaradi sramote, in da je pri tem lahko razmisljal, kaj naj storiti. Da,

5

Naslednji dan je Tone Rebernik predpoldne preležal zaradi pijanosti, popoldne pa zaradi sramote, in da je pri tem lahko razmisljal, kaj naj storiti. Da,

5

Naslednji dan je Tone Rebernik predpoldne preležal zaradi pijanosti, popoldne pa zaradi sramote, in da je pri tem lahko razmisljal, kaj naj storiti. Da,

5

Naslednji dan je Tone Rebernik predpoldne preležal zaradi pijanosti, popoldne pa zaradi sramote, in da je pri tem lahko razmisljal, kaj naj storiti. Da,

5

Naslednji dan je Tone Rebernik predpoldne preležal zaradi pijanosti, popoldne pa zaradi sramote, in da je pri tem lahko razmisljal, kaj naj storiti. Da,

5

Naslednji dan je Tone Rebernik predpoldne preležal zaradi pijanosti, popoldne pa zaradi sramote, in da je pri tem lahko razmisljal, kaj naj storiti. Da,

5

Naslednji dan je Tone Rebernik predpoldne preležal zaradi pijanosti, popoldne pa zaradi sramote, in da je pri tem lahko razmisljal, kaj naj storiti. Da,

5

Naslednji dan je Tone Rebernik predpoldne preležal zaradi pijanosti, popoldne pa zaradi sramote, in da je pri tem lahko razmisljal, kaj naj storiti. Da,

5

Naslednji dan je Tone Rebernik predpoldne preležal zaradi pijanosti, popoldne pa zaradi sramote, in da je pri tem lahko razmisljal, kaj naj storiti. Da,

5

Naslednji dan je Tone Rebernik predpoldne preležal zaradi pijanosti, popoldne pa zaradi sramote, in da je pri tem lahko razmisljal, kaj naj storiti. Da,

5

Naslednji dan je Tone Rebernik predpoldne preležal zaradi pijanosti, popoldne pa zaradi sramote, in da je pri tem lahko razmisljal, kaj naj storiti. Da,

5

Naslednji dan je Tone Rebernik predpoldne preležal zaradi pijanosti, popoldne pa zaradi sramote, in da je pri tem lahko razmisljal, kaj naj storiti. Da,

5

Naslednji dan je Tone Rebernik predpoldne preležal zaradi pijanosti, popoldne pa zaradi sramote, in da je pri tem lahko razmisljal, kaj naj storiti. Da,

5

Naslednji dan je Tone Rebernik predpoldne preležal zaradi pijanosti, popoldne pa zaradi sramote, in da je pri tem lahko razmisljal, kaj naj storiti. Da,

5

Naslednji dan je Tone Rebernik predpoldne preležal zaradi pijanosti, popoldne pa zaradi sramote, in da je pri tem lahko razmisljal, kaj naj storiti. Da,

5

Naslednji dan je Tone Rebernik predpoldne preležal zaradi pijanosti, popoldne pa zaradi sramote, in da je pri tem lahko razmisljal, kaj naj storiti. Da,

5

Naslednji dan je Tone Rebernik predpoldne preležal zaradi pijanosti, popoldne pa zaradi sramote, in da je pri tem lahko razmisljal, kaj naj storiti. Da,

5

Naslednji dan je Tone Rebernik predpoldne preležal zaradi pijanosti, popoldne pa zaradi sramote, in da je pri tem lahko razmisljal, kaj naj storiti. Da,

5

Naslednji dan je Tone Rebernik predpoldne preležal zaradi pijanosti, popoldne pa zaradi sramote, in da je pri tem lahko razmisljal, kaj naj storiti. Da,

5

Naslednji dan je Tone Rebernik predpoldne preležal zaradi pijanosti, popoldne pa zaradi sramote

★ ★ KRITIČNA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE ★ ★

Dva Poraza Zapadnih Sil Na Zboru Združenih Narodov

(Konec s 1. strani)

In res — vse tiste evropske države, ki so pristopile v atlantski pakt, so se glasovanja vzdržale, razen Norveška, ki je glasovala proti. In edina evropska država, ki je glasovala za predlog, je bila "monarho-fašistična" Grčija, ki jo vzdržujejo in varujejo dolarji ameriških davkoplakevcev!

Za predlog je glasovalo 16 držav, proti 6, ostale pa so se glasovanja vzdržale. Predlog torej ni dobil zadostne večine in ni čudno, ker se je vsled tega poraza Franko nad Washingtonom in Londonom toliko razjezil! Vendar pa, led je prebit in anglo-ameriška diplomacija bo že našla kak izhod, da bo Franko v družbo zapadne demokracije "dostojno" sprejet. S tem bo postal deležen dajatev, ki jih nudi Marshallov plan in odprta mu bodo vrata v atlantski pakt.

Cedna ta igra ni ampak diplomacija še nikoli ni bila čednostna stvar.

Drug poraz je na tem zasedanju doživel anglo-ameriška diplomacija z ozirom na vprašanje bivših italijanskih kolonij. Mirovna pogodba z Italijo dočaka, da ako se zmagovalne sile do določenega roka same ne sporazumejo kako urediti vprašanje teh kolonij, se zadevo prepusti zboru Združenih narodov. Tako je sedaj res prišla na dnevni red v obliki angleškega predloga, za katerega je zelo agitirala tudi ameriška delegacija. Na veliko presenečenje ameriške, angleške in italijanske vlade ni dobil večine.

Bivše italijanske kolonije merijo skupno nad 400,000 kv. milij in imajo približno osem milijonov prebivalcev. Vse so na strategičnih krajih. V času tega zasedanja Z. N. je bil v New Yorku največ radi teh kolonij italijanski minister v njejih zadev grof Carlo Storza. V sporazumu z ameriško vlado je bil med njim, Anglijo in Francijo sklenjen zakulisni dogovor predvsem za razdelitev Libije, ki je izmed vseh bivših italijanskih kolonij najvažnejša. Italija bi dobila najz Tripoli, en del bi dobila pod upravo Anglija in nad drugim bi Francija zagospodovala. Ostale kolonije bi še ostale pod angleškim varuštvom, z izjemo enega pasa Eritreje, ki bi ga dobila Etiopija, zato da bi dobila pot do morja.

Cim so Arabci v Libiji izvedeli, kako so zapadne sile zmeščarile za njihovo kožo, so se začeli v vseh mesih, posebno v Tripoliju, veliki izgredi. Demonstranti so zahtevali svobodo izpod imperializma in se čudili, kako da nimajo pri vsem tem glede dežele, ki jo oblijudejo, nobene besede. V Tripoliju so demonstranti navalili tudi na ameriški konzulat, strgali zvezdnato zastavo, jo potepali in začiali.

Graf Storza se je vrnil v Rim zelo razočaran. Vse bivše italijanske kolonije ostanejo in v nadalje pod angleškim varstvom. Kot običajno so proti politiki kolonialnih sil nastopili najodločnejši zastopniki sovjetskega bloka in tudi avstralski delegat se je postavil. Proti paktu med Italijo, Anglijo in Francijo, ki ga je podpirala, kot že omenjeno, tudi ameriška vlada, so nastopile vse arabske države, Indija, Pakistan—sploh vse tiste dežele, ki so že ali pa še občutijo pest imperializma. Vprašanje bivših italijanskih kolonij pride na dnevni red spet na prihodnjem zboru Z. N. Edina pravica rešitev bi bila, da se jih izroči ljudstvu ki prebivajo v njih, toda imperialistične sile niso za tak izid. Ljudstva si ga bodo morala izvojevati s svojo silo.

AMERIŠKI DRUŽINSKI KOLEDAR

LETNIK 1949

Vsebuje ŠTIRINAJST povesti in drugih pripovednih spisov, ŠEST zgodovinskih spisov, PETNAJST pesmi, DEVETINDVAJSET slik in pa koledarske ter razne druge podatke.

CENA SAMO \$1.50

Naročila naslovite
PROLETAREC

2301 So. Lawndale Ave.,

Chicago 23, Ill.

THE HORN OF PLENTY

—Drawn by Art Young in America for all

KOMENTARJI

(Konec s 1. strani)

obljube. Ako pa bi bili v zadnjih volitvah glasovali za kandidate ljudske fronte, jim sedaj ne bi bilo treba stavkati. A so se zbalji grožnje pri pridigah in v spovednicah, da bodo večno publjeni, ako volijo zanj in tako so ostali kar tu publjeni. Gospodarjeni pa so s tem obnavrali nebesa kar v tej "solzni dolini".

"Prosvesha" je poročala, da je društvo št. 749 SNPJ v Johnstownu, Pa., svojo resolucijo umaknilo ali preklalo, kar je bilo zelo pametno. Poslali so jo vsem društvom, gl. odbornikom in bržkone še komu, ker "S.B." je pisala o nji. Skoda je bila narejena, a društvo jo lahko popravi.

Bivši slovenski radikali, ki so se nekoč trkali na svoja socialistična prsa, so na Palmerje-

ZADNJI KLIC ZA WAUKEGAN

CHICAGO, Ill. — Kakor je že večinoma znano se to nedeljo 29. maja vrši konferenca Prosvetne matice v Slov. nar. domu 424 - 10th St., Waukegan, Ill. Pričetek zborovanja ob 10. dopoldne (D.S.T.) Na zastopniku apeliram, da so ob določenem času v dvorani, da se lahko prične s zborovanjem. Ker je prišlo sporočilo od enega društva, da nišč prejeli vabilna za izvolev zastopnikov, moram pripomniti, da ni moja krivda. Ime društva je bilo izpuščeno iz listine, katero sem prejel iz urada Prosvetne matice J.S.Z. Odbor društva, ki ni prejel povabila in je član P. M., je prošen, da pošte enega izmed sebe na zborovanje. Lahko jih pride tudi več, čim več tem bolje.

Znano je tudi, da se prične ob treh popoldne v Slov. nar. domu v Waukeganu kazanje filma "Na svoji zemlji". O tem filmu ste že lahko precej čitali v Prosveshi in Proletarcu, in je res nekaj posebnega, kar ne bi smel nobeden Slovenec ali Slovenska zamuditi. Vstopnina k temu zanimivemu filmu bo samo 75 centov. Zvečer bo pa ples v spodnji dvorani. Ker bo drugi dan praznil apeliram na Slovence v zunanjih naselbinah, da pridejo v nedeljo 29. maja v prijazno naselbino Waukegan in N. Chicago, kjer boste imeli popoldne duševni užitek s filmsko predstavo zvečer se boste pa zavabili in sezmanjali s prijaznimi Slovenci in Slovenskimi iz Waukegana in iz drugih naselbin, ki so bodo sešli tam.

Toraj na svidenje!
Louis Zorko,
tajnik Konference

ve čase že čisto pozabili. Pozabili so, kako so bili socialisti vrženi iz uradov — ne ker bi izvršili tak zlonamenski ampak vsled prepričanja, ali po sedanje — zato ker so bili proglašeni za "subverzne". Tudi unije so bile "subverzne", in organizatorji, ki so delali za unije, odborniki unij, uredniki delavskih glasil itd. "Kozaki" v Pennsylvaniji, milice v Colorado in milice drugod pa so bile kajpada "lojalne"— toda komu? Delavstvo, ki je stavkalo za malo boljši griljav, gotovo ne!

Denuncijacije so ponizanje za vsakega, ki jih širi bodisi pisemno ali ustremno. Kaj smo rekli o ljudeh, ki so nas denuncirali v Palmerjevih časih? Ali so sedanji denuncijanti kaj boljši? Kākor takratni, tudi sedanji služijo reakcijo, bodisi za plačo ali pa iz sovraštva in maščevalnosti.

Kralj Ibn Saud, ki vrlada Saudi Arabijo, je podaljšal pogodbo z Zed. državami, ki naši vladajo daje pravico uporabljati veliko letališče Dharan. Zgrajeno je bilo med vojno. Zed. države bodo porabile za njegovo povečanje in izboljšanje nadaljnje štiri do pet milijonov dolarjev. Z njega se morejo dvigniti ali pristajati najnaj načini največjih bombnikov in trgovska letala. Sovjetski uniji niso take baze ameriških "war mongerjev" prav nič po godu. Kralju Ibnu Saudu pa je prav, ker mu take koncesije prinašajo lepe voste dolarjev.

Australec Ernest Thorton je bil s skupino svojih tovarisev—vsi so aktivni v delavskih strokovnih organizacijah, na proučevanju delavskih unij v Sovjetski zvezi. V intervjuju s časnikarji v Moskvi je ugotovil, da so delavske strokovne organizacije v USSR svobodne, dočim so v angleško govorečih deželah svobodne le po imenu, ker so vedno preganjane. Wm. Green in Philip Murray bi s Throntonom gotove ne soglašala. Toda pomislimo na Taftov-Hartleyev zakon, potem bo saj kar se svobode unij v tej deželi tiče v Throntonovi trditvi precej resnice.

V Washingtonu so bili pred kongresno komisijo zaslišani nekateri odborniki obeh unij, ki ne sprejemajo črnce za člane. Ena teh je bratovščina konduktorjev na železnicih. Njen podpredsednik Johnson je priznal, da jih res nočajo, in kongresniku Powellu iz New Yorka (ki je črnec) dejal, da črnici niso edini, ki jih njegov bratovščina predstavlja. Torej imajo prednost le arije anglo-saškega ter škan-

Svoje pričanje je prijavil tudi tajnik komunistične stranke Eugene Dennis, a ni utegnil priti osebno pred senatni odsek, ker je na obravnavi v New Yorku zaeno z drugimi obtožnimi komunističnimi voditelji, češ da so snavo in še snujejo zaroto za nasilno strmoglavljenje ameriške vlade.

Prav tako in podobne odgovore so poslali Svetemu očetu tudi ostali samostani. Čez mesec in nekaj dni je papež vedel, kar ga je zanimal.

"Ubogi moji samostanski bratje," je tedaj zavzdihnil sveti oče, "koliko dela sem jim naprtil". In od tistih dob papeži več ne zahtevajo štetja novcev v samostanih. Pa kaj bi ga tudi zahtevali, saj vedo, da jim novcev še ne bo tako kmalu zmanjkal.

Stara pričovedka o papežu in samostanskih očetih

Bil je nekoč papež, ki se je po službeni dolžnosti ukvarjal z vero. Prav tako so se ukvarjali z njo tudi njemu podložni samostanski očetje. Vedel pa je papež, da samostani niso revni, kakov so mu radi poročali, ampak da jim žlahtni cekinov ne primanjkuje. Dobro je to vedel papež in zanimalo ga je, koliko teh okroglih denarcev premora podložni mu samostani. Zato jim je postal okrožno, s katero jih je pozval, naj mu v roku desetih dni sporoča zanesljivo, koliko cekinov premore vsak izmed samostanov.

Preteklo je deset dni, celo enajst in še dvanajsti dan, a samostanski odgovorov od nikoder. Razjezil se je papež in razposlal strogi ukor za zahtevo, naj mu takoj javijo, v treh dneh, vsoto cekinov iz posameznih samostanov. Ze naslednjega dne je prejel prvi odgovor. Iz bližnjega samostana mu je prinesel telo vrstice:

Laboriti nazadovati v glasovih

V nedavnih volitvah v londonskih okrajih so konservativci prejeli 246,000 več glasov kot laboriti.

Rusija ima mnogo nad 100 let starih ljudi

Iz Moskve poročajo, da je v Sovjetski uniji 29,000 ljudi, ki so nad sto let starci.

Največja jezera v Zedinjenih državah

	Površina v kv. milijah
Superior (Wisconsin, Minnesota in Kanada)	31,200
Huron (Michigan in Kanada)	23,800
Michigan (Illinois, Wisconsin, Michigan, Indiana)	22,450
Erie (Ohio, Pennsylvania, New York in Kanada)	9,960
Ontario (New York in Kanada)	7,240
Great Salt Lake (Utah jezero) Utah (1912)	1,800
Lake of the Woods (Minnesota in Kanada)	1,500
Tulare Lake, Kalifornija	800
Lake Okeechobee, Florida	730
Lake Pontchartrain, Louisiana	625

Poleg teh je v Zedinjenih državah še 17 jezer, ki imajo od 100 do 450 kv. milij površine.

PIKNIK V KORIST

PROLETARCA

Priredi klub št. 1 JSZ v Soboto 9. Julija

pri Keglu v Willow Springs, Ill.

Fina godba. Pričetek ob 2. popoldne.

ZA LIGNE TISKOVINE VSEH VRST
PO ZMERNIH CENAH SE VEDNO
OBRTITE NA UNIJSKO TISKARNO

ADRIA PRINTING CO.
Tel. Michigan 2-3145

1838 N. HALSTED ST. CHICAGO 14, ILL.

PROLETAREC SE TISKA PRI NAS

SHOULD PROFITS BE MADE?

The headline over a story in the May 7 issue of "Labor," AFL railroad union organ, asks the question, "Should Profits Be Made From Human Misery and Death?" The story itself tells of a battle being waged by the Massachusetts Federation of Labor for a state fund to handle workmen's compensation claims.

"Labor," and the organized workers of Massachusetts answer the question in the negative. And so do we; only we shorten the question by asking, "Should Profits Be Made?"

Our answer is that it is foolish for consumers to pay profits for anything. Not only sick and death benefit funds, but bread and clothing and beer could and should be obtained without paying the tribute of profit to anybody.

However, in order to get goods and services without paying somebody a profit it will be necessary to change the system under which we produce and distribute and manage from one of private enterprise to public enterprise.

The fact is that the majority of the American people vote to have their needs furnished by private capital and by private initiative. And it is also a fact that the people upon whom the majority of us depend just aren't going to do anything at all unless they can get a profit by doing it.

That's how things are under capitalism. And in bearing upon that feature of private enterprise we're not finding fault with the profit-takers. For most of us would act the way they do if we were in the "right" capitalistic groove.

To get things done at cost the people must do them for themselves. And of course they must do them collectively, through the medium of their government.

Well, the workers of Massachusetts know that—in the case of compensation for industrial accidents. But they don't appear to know that the same action could be taken with regard to steel and oil and coal and transportation and credits and every other item that is needed to satisfy the needs and desires of everybody.

When workers finally and fully understand that they can make a clean sweep of the profit system—and in a thoroughly legal and constitutional manner—they surely will stop voting for an economic system that won't and just can't function without profits. Instead of trying to escape only a portion of the profiteering for which they pay, they will use their ballots to socialize the entire economy.

Why wouldn't they? If it is right and sensible to ask the government to take over a measly insurance business, why wouldn't it be just as well to use the government as an instrument for socializing everything else?

There'd be nothing wrong with that. What is wrong is to register approval of a way of life in election after election and then gripe about the results of our own actions for the rest of the year.—Reading LABOR ADVOCATE.

introduce a wage-control bill or something, and everything will be hunky dory."

"Yes, Pop, but suppose organized labor wakes up before the new Taft-Hartley Law is passed and gets really tough?"

"Force and violence! Messages from Moscow! Chaos and revolution! You can't do that to us! We'll get an injunction!"

"I really think you guys are going to get us awfully mad some day, Pop."

"Luther, it is essential that I get hold of that fellow with the mustache you were talking about. I need him. Where can I find him?"

"It's too late, Pop. He's dead." "What a pity, Luther! But perhaps there are others like him."

"There are, Pop, there are. But you better hurry. I have a feeling they won't be around much longer."

British Commons Votes Nationalization of Steel

The House of Commons passed and sent to the House of Lords the controversial bill to nationalize most of Britain's iron and steel industry.

The key vote came on a proposal by the Conservative opposition to reject the bill. The motion lost 330-203 and the bill was "read" a third time. This was formal passage.

Consideration of the measure by the Lords is expected to begin without delay. The Labor government measure faces bitter but probably futile opposition in the chamber.

The bill authorizes the government to buy up the stock of 107 companies at an estimated cost of \$1,200,000,000. These companies, employing about 300,000 of the nation's 395,000 iron and steel workers are capitalized at \$780,000,000.

Actual direction of the iron and steel business will be left in the hands of the men who now run it. They will work under a government holding corporation.

Easier were it to hurt the rooted mountain from its base, than force the yoke of slavery upon men determined to be free.—Southey.

"And what does he think organized labor is going to do about it, Pop?"

"Who cares what organized labor does, so long as we have a Taft-Hartley Law? Why don't you grow up? One day organized labor will awake and find it has Taft-Hartley under a new name. If it lets out a howl, we'll hear it at last!"

Who gave the bride away at the wedding?"

"Her little brother. When the bridegroom said 'I do' Willie yelled: 'Hurrah, Sis, you've got

Do You Remember?

K. M. Landis II

in Chicago Sun

LOGANSPORT, Ind.
If the international crisis continues to ease, what will we do for excitement?

An answer was furnished recently by the attention paid to James Morelli, one of the "mad dog killers," who shot five men one night over a year ago.

On the day the Berlin blockade was lifted, the headlines of Chicago papers screamed that the mad dog killer had lost his last court appeal for a stay of execution.

Full page pictures showed him being clutched in anguish by his wife and mother as they received the news.

Stories told how the Morelli family knelt in prayer in the county jail chapel "a few steps from the electric chair," as four guards watched.

Then came a dramatic development as Gov. Stevenson intervened and gave Morelli another 90 days to live. For another day, the "mad dog killer" dominated the news.

This time the pictures showed him hugging his wife, Genevieve, and kissing his one-year-old daughter, Dorothy Jean. "Thank God," he was quoted as saying.

When the archeologists of the future try to piece together the story of our civilization, they may also give top billing to James Morelli.

They may regard our maudlin interest in killings as more significant than our formal religion or political philosophy.

After the First World War, our fear of communism was almost as great as it is today. But suddenly we got interested in other things. Do you remember what happened?

Crime and sex and sport captured the attention of a free people, and received top play in their free press.

Bolshevism was pushed off the front page by the Hall-Mills murder case, and the pig woman and Willie Stevens took the place of Lenin and Trotsky.

Fatty Arbuckle and the Hollywood scandals gave us something juicy to read about, and the greatest menace to the American home was Rudolph Valentino.

The League of Nations became a dead issue when Jack Dempsey knocked out Georges Carpentier in the first million-dollar fight.

Babe Ruth began to hit more home runs than had ever been hit before, and took the place of the President as the nation's No. 1 citizen.

"It's too late, Pop. He's dead." "What a pity, Luther! But perhaps there are others like him."

"There are, Pop, there are. But you better hurry. I have a feeling they won't be around much longer."

LESS HIRING AND MORE FIRING IS REPORTED BY BLS

WASHINGTON (FP)—Hiring in American manufacturing industries in March was at about the slowest rate since the end of World War II and layoffs at their highest, figures for that month from company sources released by the Bureau of Labor Statistics show.

BLS reported a March hiring rate of 28 workers per 1,000 on the payroll, compared to an average between 40 and 50 monthly through 1948 and 1947. Hiring figures have been low for the last four months, with BLS reporting monthly hiring rates of 27, 31, 29 and 28 for this period.

Layoffs, BLS reported, just matched hiring in March, at 28 per 1,000 workers. They were 23 and 25 per 1,000 the preceding two months of 1949, BLS said, in contrast to a consistent monthly rate of 12 per 1,000 through 1948 and about 10 in 1947.

Between February and March, BLS finds, durable goods industries saw layoffs rise from 26 to 30 workers per 1,000 employed, and nondurables saw the rate go up from 20 to 26. Hard hit were electrical machinery (lays off climbing from 22 to 36); transport equipment, 36 to 48; nonferrous metals, 35 to 51; textile products, 25 to 35; leather, 19 to 29; and rayon, 8 to 68.

Money is a bottomless sea, in which honor, conscience and truth may be drowned.—Kozlay.

Who gave the bride away at the wedding?"

"Her little brother. When the bridegroom said 'I do' Willie yelled: 'Hurrah, Sis, you've got

THE MARCH OF LABOR

There is unemployment. In New York State 110,000 have already used up the 26 weeks unemployment benefits allowed. Fortunately for many the end of the fiscal year soon permits them in June to start claiming benefits on 1948 earnings; those already received were covered by 1947 earnings. That way it will be possible for a few actually to get benefits for 52 weeks.

Reaction of Chamber of Commerce people is to insist that bureaucrats be stricter both in handing out benefits and in issuing relief to those who have exhausted benefits, or who worked in occupations where they cannot claim them. In particular they want it that the recipients of either benefits or relief must not refuse any work that may be offered them, no matter how low the pay may be.

By considering a question in an orderly manner you will eventually find an acceptable conclusion. Even when the conclusion happens to be contrary to your wishes, it is a conclusion and thus worry can be avoided. The effort will be constructive; worry is always destructive.

Dictionaries say worry is feeling or expressing a great deal of care and anxiety; manifesting unrest or pain; fretting; chafing; being anxious or fearful. All these reactions have an undesirable effect on the body.

People who say they never worry are those who have learned to reason themselves out of anxiety over situations.

Psychologists call it rationalizing. Some persons develop peace of mind by accepting a belief which eliminates from consideration anything that is displeasing to them. This is not rationalizing but may achieve the same effect if you can learn how they behave in any other market—which is one good reason why we are foolish to maintain a system where there is a labor market.

With labor, the less the demand, the greater the supply, for when John Doe gets laid off, his wife, daughter and son all start looking for work.

After a four year decline, the number of women working outside the home is on the increase again, according to a survey made by the Women's Division of the Institute of Life Insurance. Half a million more women are in the labor force this year than a year ago, bringing the women at work or looking for work to 17 million.

Demand and supply in the labor market work the opposite of how they behave in any other market—which is one good reason why we are foolish to maintain a system where there is a labor market.

Most people find peace of mind necessary for accomplishment. Those who cannot achieve peace of mind are insecure. As a result energy is squandered, the reserve of the nervous system is exhausted, they become tired, worn, distressed and may eventually have a nervous breakdown.

Such worry can disturb different portions of the body. If the worry is related to the heart, the person feels palpitations, extra and light beats of the heart. Such a person may focus attention unduly on the pulse, blood pressure or other circulation factor.

Many people try to escape from worry by taking to drink, drugs, sedatives or gambling. The escape is only temporary and the trouble returns just as soon as the liquor or the drugs have worn off. A restful night's sleep, vacation, outdoor sports, the theater or movies may be used to better advantage as escape from the reality of worry.

—Dr. Morris Fishbein in Chicago Sun-Times.

WE KNOW THE MULE

"The mule," wrote little Sammy painstakingly, "is a harder bird than a goose or turkey and different, too. He wears his wings on the side of his head. He has two legs to walk with, two legs to kick with and is sometimes backward about going forward."

Meanwhile Murray Shields, vice-president of the Bank of Manhattan, tells the United States Chamber of Commerce: "Business is in for a re-adjustment which may become fairly serious unless the cold war becomes hotter."

—Industrial Worker.

WHAT DOES MONEY MEAN?

Could you support yourself on \$16 a week?

Maybe you could if you sleep on a park bench, eat baked beans and butterless bread, buy clothing once in ten years, never purchase book, magazine or newspaper, walk to and from work, go to a doctor or dentist only when the pain is insufferable, avoid all forms of entertainment that might cost even one cent, have no bank account for old-age protection, no insurance, no nothing.

All right, that is exactly what the present minimum wage law would have you do—"live" on \$16 a week.

Could you live on \$30 a week?

That is a more sensible figure. For those now earning 40 cents an hour, it would mean a \$2.80 a day wage increase, based on a five-day week. And spread out over seven days, it would mean \$2 a day more on which you could pay your rent, eat, go to a movie occasionally, buy clothing more often, feel freer to visit the doctor and dentist.

That is what the 75-cent an hour minimum wage means.

For years the minimum wage established by federal law has been 40 cents. That meager sum is as outmoded as the horse and buggy on city streets. Yet there are people in Congress and people in business who can not understand how raising the minimum wage would benefit the country.

The financial pages of the daily newspapers are filled with statements by industrialists and businessmen, crying to high heaven about business slowing down. Their principal complaint is that people apparently don't have the purchasing power.

And who's fault is it that millions upon millions of people who need clothing, shoes, hats, coats, more food, refrigerators, furniture, etc., can not afford to buy these essentials? Since it's not the consumer's fault, then surely the blame must rest on those employers who are fighting to keep the 40-cent minimum wage. Sharing that blame must be those members of Congress who can not understand that two and two equal four—that by raising the minimum wage to 75 cents an hour new avenues of buying power will be opened immediately.—ADVANCE.

WHO DID WIN THE ELECTION?

After all, who won the election?

From the tone of the stories from Washington, the only man whose missing there is Thomas E. Dewey.

Maybe there was some reason to extend the Senate hearings on a new labor bill for nine more days. It's hard to see why, since the witnesses are the same ones who beat the drums for the Taft-Hartley act; but let's concede that a lot of talk is part of the democratic process.

The question is, when does our side get a chance to bat? We read in the papers that Senator Taft says his act is wonderful. Surprise! We read that the big manufacturers, including textile bosses, agree with him. Surprise again!

Then Senator Ellender, the

Louisiana Dixiecrat, and Senator Byrd, make headlines on the same theme.

Every one of them was against labor last year and the year before, and as far back as man remembers.

Where are those who won? Have they been bullied by the reactionaries who fought them? Are they reading too many newspapers?

It's time for a showdown. Let the administration bill be reported on the floor. And then let us take careful count of the votes. Let us see how many of these who loved us so dearly in November will vote for liberty in April.

—Textile Labor

Senators Told Off

WASHINGTON

I was surprised to read that Senators Taft and McCarran feel we should return our ambassadors to Spain. Evidently they have no objection to giving Franco a leg up in the world. Their argument is that if we have representatives in Moscow, we should have them in Spain.

But I can see very little sense to that. Russia is a member of the United Nations. We hope that, as the years go by, her continued contacts there will improve her relations with the rest of the world. She was also our ally in the war: she fought against fascism. Yet as long as the USSR is in the UN she has bound herself to do certain things, and we should do our level best to make her understand that we do not want war; that we want better understanding on her part of our objectives, and that we will not try to encroach on her territory. We want co-operation, but no interference in the democracies; and neither will we interfere with her form of government.

Spain, however, is another matter. That two of our senators should think it wise to accept a man who openly backed Hitler and Mussolini, and who accepted their help in seizing the Spanish government, seems to me strange beyond words.

To explain that in case of war Spain would be in a strategic position, and that we would need her, seems to put us in an even more curious position. In the first